

Somomés

EN SOM MÉS, CONTRA EL DISCURS DE L'ODI I LA RADICALITZACIÓ

GUIA PER A NOIES I NOIS QUE VIATGEN PER LA GALÀXIA DEL CIBERESPAI

2. INTERNET I PARTICIPACIÓ

Autores. Luz Martínez Ten i Eva Martínez Ambite

Quan la meva mare se'n va anar a l'extrem nord de la galàxia, jo tenia catorze anys. Recordo que el temps se'm va fer etern, perquè hi va haver un problema de transmissió i durant uns dies vam perdre el contacte visual i auditiu. A la nit, m'estirava a l'esplanada que hi davant de casa meua per a poder observar les estrelles i imaginar-me on era. Aquella experiència va marcar la meua vida i vaig decidir dedicar-me a la comunicació perquè ningú no se sentís mai perdut. Quan vaig començar els estudis, ma mare em va regalar un petit cofre amb un pergami en què havia escrit

la frase següent: «**Veus coses, i dius... per què? Però jo somio coses que m**
Aquell cofre m'acompanya a tot arreu on vaig.

Manuel Maalouf, científic i investigador de comunicacions.
Espai Intergalàctic. Any terraquí 2097.

OBJECTIUS DE LA MISSIÓ

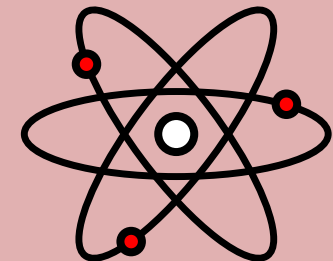
1. Analitzar la importància que han adquirit les TIC en els processos de comunicació.
2. Reflexionar sobre el codis de conducta que cal establir a les xarxes socials.
3. Comprendre què significa ser nadiu digital.
4. Pensar sobre com repercuteixen els gestos, els missatges i les accions que fem a la xarxa en altres persones.
5. Aprendre a tenir una actitud crítica amb les manifestacions d'odi i de radicalisme.
6. Afavorir la participació social dels adolescents a través d'Internet.

PARÀMETRES DE LA MISSIÓ

Manuel Maalouf Valls és un professor de l'escola Andròmeda que compagina les classes amb la investigació. Actualment treballa en la connexió amb les generacions de joves de 2017 a la Terra, a fi i efecte de poder establir paràmetres de comparació entre els dos períodes temporals. El científic ha pogut contactar, per mitjà d'un complex sistema de senyals, amb una plataforma primitiva de xarxes socials amb una jove que es diu Cristina. A la comunicació, s'hi ha unit una terràquia que es diu Eva, mare de la Cristina.

DIRECCIÓ DE LA MISSIÓ

Manuel Maalouf. Científic i investigador. Ha fet estudis a la Universitat Intergalàctica del Planeta LANDON. Doctor en Ciències del So. Entre les seves últimes troballes hi ha descobriment d'una fona que pot comunicar amb el passat.

IDEES PER A REFLEXIONAR

GRAVACIÓ DE MANUEL MAALOUF. DIARI CIENTÍFIC. 10 DE JUNY DE L'ANY TERRAQUÏ 2097. LABORATORI DEL DESERT DE NAMÍBIA.

Sóc el científic Manuel Maalouf i estic gravant un arxiu multidimensional amb les meves darreres investigacions sobre la participació a les xarxes socials en la dècada del 2017. Entre els missatges rescatats d'un vell disc dur he trobat les notes següents, que crec que poden ser d'interès per a comprendre l'origen dels avenços en les tecnologies de la informació i la comunicació. Reprodueixo textualment les notes:

«La revolució tecnològica ens ha fet avançar molt en molt poc temps, i això ha contribuït a la construcció d'un món interconnectat que ens ofereix noves oportunitats en tots els àmbits. Les xarxes han transformat la nostra manera de relacionar-nos i hi han ampliat les possibilitats exponencialment. Si fa vint anys les nostres relacions s'establien amb l'entorn més proper i la normalitat era conèixer un grup reduït de persones, avui les possibilitats de conversar amb qualsevol persona del món són un fet amb un senzill clic. Internet obre un mapa de possibilitats que només havíem albirat en els relats de ciència ficció. S'ha obert una porta que travessa les fronteres del temps i l'espai, que contribueix al desenvolupament d'una ciutadania mundial. Les noves tecnologies ens proporcionen eines i espais per a construir dialògicament un nou sentit d'identitat i de pertinença que va més enllà del nostre entorn proper.

Aquest moment històric ens ofereix l'oportunitat de sumar esforços perquè els drets humans siguin reconeguts en tots els racons del planeta. Des de la selva amazònica fins a la ciutat de Nova York. Des del desert de Namíbia fins als carrers de la teva ciutat. Perquè això sigui possible, els nois i les noies, nadius digitals, teniu l'oportunitat de traçar el guió d'aquest nou període de la història. Vostres són les preguntes. També són vostres les respostes.

Com volem habitar aquest nou espai? Tenim capacitat per a decidir i per a bastir una veritable democràcia mundial en l'espai virtual? Com volem que sigui la societat internauta? Quines regles hi hem de seguir per a assegurar-nos una utilització ètica de l'espai virtual? Com hem d'actuar quan detectem situacions de perill? Quines accions poden contribuir a protegir-nos? I a protegir altres persones? Som capaços de fer de les xarxes socials espais de diàleg i de pau? Podem actuar responsablement de manera que evitem les agressions i l'assetjament a les xarxes? Com transformem les xarxes en espais de participació real? Quine fórmules hi hem de fer servir per a fomentar el respecte a les xarxes socials? Tenim la capacitat de frenar i eradicar els discursos d'odi i els processos de radicalització? Quins elements de la comunicació a les xarxes són necessaris per a construir una societat millor?

Aquestes preguntes ens porten a pensar que, per a afrontar els reptes de la participació en un món interconnectat, són fonamentals la capacitat i l'habilitat tècnica en la utilització de les TIC, però amb la tècnica no n'hi ha prou per a atènyer una participació real i responsable que uneixi tant l'espai virtual com el presencial. Cal una formació del pensament i de les emocions que, com es vaticinava en l'Informe Delors «L'educació amaga un tresor», ens ensenyi a conviure en una societat cada cop més complexa i interconnectada, en la qual es imprescindible aprendre a relacionar-nos des del diàleg, l'acceptació de la nostra diversitat i el compromís dels drets humans».

PREGUNTES PER A PENSAR

COMUNICACIÓ ESTABLERTA A TRAVÉS DE LES XARXES
ENTRE ELS ANYS 2017 I 2097

—**Manuel Maalouf.** Em podeu llegir? El senyal és molt feble. Em dic Manuel. Em comunico amb vostès des del futur.

—**Cristina.**
Ei, que és veritat! Mama... Que va de debò!

—**Eva.**
Però, Cristina, com vols que sigui de debò? És de ciència ficció!

—**Manuel Maalouf.**
Els envio un arxiu convertit en llenguatge de vídeo amb proves que els hi dic la veritat... Un cop aclarida la situació, els agrairé que em responguin algunes preguntes per a poder explorar les comunicacions que es fan a la seva època. **En primer lloc, m'agradaria saber si les tecnologies de la informació i de la comunicació els serveixen per a relacionar-se o els aïllen.**

—**Eva.**
Començaré contestant jo, perquè crec que en tinc una mica més, de perspectiva, que la meva filla. La generació d'immigrants digitals, és a dir, les persones que vam néixer abans de la revolució d'Internet, solem pensar que les xarxes socials aïllen i que prenen temps a les «relacions autèntiques». D'alguna manera ens resistim a un canvi al qual hem accedit amb menys naturalitat que el jovent digital. No obstant això, la recerca sobre les TIC posa en evidència una transformació general de les relacions socials entre iguals, on les trobades presencials i els espais públic en què es desenvolupen no es poden entendre sense les relacions

en àmbits virtuals on se satisfan altres necessitats d'informació, de relació o de diversió. Podem dir que no hi ha aïllament, ni tan sols un desplaçament de les activitats que fem normalment, sinó que es construeix un continu entre la comunicació virtual i la física. Una altra dada interessant és que la comunicació virtual reforça les relacions amb les persones que coneixem a l'espai físic, com ara amiguets o família. Així ho explica Manuel Castells, que afirma que Internet amplia les relacions socials en una doble direcció. Com més relacions físiques es tenen, més es fa servir Internet. Com més es fa servir Internet, més relacions físiques es tenen. Això trenca el mite que Internet ens aïlla i subratlla la idea que les TIC són un mitjà la utilització del qual dependrà de l'ús que en vulguem fer. Hi ha persones i grups amb una forta sociabilitat; aquí, la sociabilitat física i la virtual són correlatives. I, al contrari, les xarxes socials poden incrementar l'aïllament de les persones amb una sociabilitat feble.

—**Manuel Maalouf.**
Per als terrícoles del 2097, les xarxes formen part de la nostra quotidianitat. Fins i tot, en bona mesura, exercim les nostres responsabilitats ciutadanes a través de les xarxes. En el seu cas, **ser a les xarxes fomenta la participació?**

—**Cristina.**
Mama, aquesta pregunta la contesto jo. Ningú no s'ho creurà a l'institut!! No crec que el sol fet de ser a les xarxes faci que hi participem. De la mateixa manera que ens podem estar als corredors de l'institut sense parlar amb ningú, podem fer-ho a les xarxes socials sense desenvolupar-hi cap acció. Però, si tens interès a participar, les aplicacions de les xarxes socials ens proporcionen grans oportunitats, per tal com se salten les barreres espai/temps, de trobar-hi persones amb els teus mateixos interessos i les teves preocupacions. Per exemple, si estàs cercant algú amb qui anar a jugar a bàsquet o muntar un mercat solidari. Internet és el mitjà, perquè t'hi pots comunicar i organitzar a través de la creació de grups o comunitats d'activitats.

—Manuel Maalouf.

Arran d'estudiar el seu temps, he descobert que hi ha situacions que requerixen cooperació **Les xarxes socials ens ajuden a establir llaços de solidaritat?**

—Eva.

Treballa en una organització sindical i crec que la informació que ens facilita Internet és fonamental per a formar-nos una opinió i decidir sobre aquells temes que ens concerneixen. Però anem una mica més enllà i parlem de participació solidària, cosa que implica actuar i que ens comprometem en la transformació del món en un lloc millor. Les xarxes socials són un excel·lent vehicle per a desenvolupar experiències de cooperació i col·laboració, tant en l'entorn més proper com a escala internacional.

A més a més, les xarxes socials han multiplicat els fòrums d'expressió i la visibilitat de grups de població que han estat tradicionalment exclosos dels mitjans convencionals de comunicació. Col·lectius com ara les persones LGTBI, els pobles indígenes, persones amb capacitats diverses... no només han difós el seu missatge davant la discriminació, sinó que han bastit xarxes de suport i col·laboració per a la construcció d'una societat més diversa, de la qual ningú no es vegi exclòs a causa del seu sexe, procedència, cultura, religió, ètnica, capacitats diferents, edat, orientació o identitat.

—Manuel Maalouf.

En el nostre temps, des de ben petits aprenem com ens hem de comportar en la comunicació virtual. **Quines regles són vigents en el seu temps?**

—Eva.

Ens trobem al començament de la revolució de les TIC; per tant, encara són escassos els codis ètics de relació a les xarxes. Aquest és un vast planeta i cal incorporar-hi regles justes perquè no es perjudiqui persones ni col·lectius. Crec que no n'hi ha prou a tenir coneixements tècnics. És necessari tenir una formació cívica i ser conscients de la repercussió que tenen les nostres actuacions, tant per a d'altres persones com en la nostra pròpia vida. La generació de la Cristina viu l'espai virtual amb total normalitat i hi ha

ocasions en què no dóna gaire importància a elements essencials com la privacitat, la repercussió d'allò que se'ns ensenya o que se'ns diu sobre els altres... no ho he de fer tampoc a les xarxes socials.

—Cristina.

Les persones de la meua edat compartim moltes coses, cada cop més, i cada vegada més a les xarxes socials. Transmetem en directe (real time web, livestreaming) la nostra vida, les nostres opinions, relacions, connexions, els nostres pensaments i coneixements. Però també podem patir les conseqüències de les conductes d'assetjament i les agressions. És molt possible que, en un temps no gaire llunyà, hi ha hagi un codi ètic de conducta a les xarxes assumit per una gran part de les persones internautes que es transformi en hàbits d'acció. Mentrestant, penso que l'espai virtual és similar al presencial, de manera que allò que no puc ni he de fer a l'institut, al carrer o amb els meus amics, no ho hauria de fer tampoc a les xarxes socials.

—Eva.

La millor recomanació que podem fer a qualsevol internauta, tingui l'edat que tingui, és que actui amb respecte i sentit comú, que per exemple ens diu:

- **Comparteix les teves opinions, experiències i coneixements, conscient que et trobes en un fòrum obert. La imatge de ser a la plaça del centre d'una ciutat et proporcionarà la dimensió de l'abast que poden tenir els teus missatges, les teves imatges, etc.**

- **Les xarxes i les TIC no s'haurien d'utilitzar mai per a fer mal a altres persones.**

- **Recorda que els missatges els reben altres persones. Tot i que no en vegis les cares o en sentis les opinions, els teus comentaris i les teves accions els poden provocar emocions positives o negatives.**

- **Tria la teua identitat virtual de manera honesta; a la xarxa, la credibilitat i la confiança són valors.**

- **Estableix-hi una comunicació basada en el respecte i el reconeixement de la diversitat d'opinions i de creences.**

- Verifica l'autenticitat de la informació.
- Mai no donis suport a persones, moviments o organitzacions que atemptin contra la dignitat i els drets humans.
- Reflexiona abans d'utilitzar el ratolí. Els teus gestos poden ajudar a frenar el discurs de l'odi i el radicalisme.
- No comparteixis informació ni missatges que puguin ser sexistes, homòfobs, racistes, que discriminin persones amb capacitats diferents o puguin danyar els drets d'altres col·lectius.
- Navega amb la mateixa precaució que tens al carrer. Llegir els senyals de perill et proporcionarà llibertat i seguretat.
- No comparteixis missatges radicals o manifestacions extremes, ni hi donis suport. Les seves conseqüències són imprevisibles per als altres i per a tu mateix.
- Actua, si descobreixes a la xarxa qualsevol mena de discriminació, assetjament, agressió o perill, i informa la teva família, el teu institut o les institucions.
- Participa activament en la construcció del coneixement, però respecta sempre el treball intel·lectual d'altres persones.

—Cristina.

Mama... No diu res més. Sembla que s'hagi evaporat. Tu creus que això és veritat? Que ve del futur?

—Eva.

No t'ho ser dir, però si més no ens ha fet pensar... Millor que no li ho expliquis a ningú. D'acord? T'imagines que n'ets la besàvia? Quines coses més rares passen al món de les noves tecnologies... Au, anem a dormir.

SABIES QUE...

El fil de la història. Enregistraments rescatats de la biblioteca central de la galàxia.

La tendència a usar les TIC es dona en totes les edats. No obstant això, a l'adolescència es on s'aprecia un increment més gran, pel fet que els joves les han incorporat de manera habitual a la seva vida, i les fan servir com a eines d'interacció, informació, comunicació i coneixement⁶.

Des que es va dissenyar per primera vegada una xarxa de comunicacions, es va tenir clar que l'accés universal n'era un factor fonamental. La disponibilitat de serveis de telecomunicacions per al públic en general ha estat un estàndard bàsic de les regulacions internacionals a partir de la Convenció Internacional de Telègrafs convocada per Napoleó III el 1865.

Per a l'inventor Alexander Graham Bell, que va patentar el telèfon el 1876, l'accés universal significava que «el més pobre dels homes no pogués viure sense un telèfon».

Ada Lovelace (1815-1852) és coneguda com la primera programadora de la història. Va deduir i va preveure la capacitat dels ordinadors per a anar més enllà dels simples càlculs de números. Matemàtica i escriptora britànica la fama de la qual rau sobretot en el seu treball sobre la màquina calculadora mecànica d'ús general de Charles Babbage, l'anomenada màquina analítica. Entre les seves notes sobre la màquina, es troba allò que avui es reconeix com el primer algoritme destinat a ser processat per una màquina.

Isaac Asimov va escriure el 1950 un llibre de relats de ciència ficció titulat *Jo, robot* en què anunciava les tres lleis de la robòtica:

1. Un robot no farà mala un ésser humà ni, per inacció, permetrà que un ésser humà prengui mal.
2. Un robot ha de complir o realitzar les ordres donades pels éssers humans, tret que aquestes ordres entrin en conflicte amb la 1a llei.
3. Un robot ha de protegir la seva pròpia existència en la mesura que aquesta protecció no entri en conflicte amb la 1a llei ni amb la 2a.

⁶El poder de la comunicació en una societat globalitzada. Editat per Encarnación Soriano Ayala, Antonio José González Jiménez, i Rosa María Zapata Boluda.

SABIES QUE...

El 1966, la sèrie **Star Trek** irromp a les televisions amb un missatge de diversitat i tolerància. Star Trek va néixer amb l'objectiu de mostrar la possibilitat que la humanitat fos tolerant i pacífica. També va canviar el panorama televisiu quan va insistir en la «diversitat infinita en infinites combinacions». És la primera vegada que una dona negra, Nichelle Nichols (la tinent Uhura), es presentava en un paper d'autoritat. La seva presència en la reeixida sèrie era d'una importància tal que fins i tot Martin Luther King li va demanar que no se n'anés. A més d'ella, al pont de la nau hi ha el capità Hikaru Sulu, interpretat per George Takei, un oficial asiàtic, i l'almirall Pavel Chekov, interpretat per Walter Koenig, d'origen rus.

Però no només es tractava dels actors a bord de l'Enterprise, es tractava també de la premissa de la sèrie, basada en el respecte a diverses cultures i éssers. La sèrie va bregar amb temes de religió, xenofòbia, racisme i masclisme. Tot passat per la lent final de la necessitat de convivència i tolerància i de la ineffectivitat del fanatisme⁷.

⁷<http://www.univision.com/estilo-de-vida/trending/hace-50-anos-star-trek-ya-defendia-la-diversidad>

CONCEPTES IMPORTANTS

Internauta

És un neologisme resultant de la combinació dels termes Internet i del grec ναύτης (nautes, navegant), utilitzat normalment per a referir-se als usuaris habituals d'Internet, la xarxa. Un internauta és qui navega habitualment per la xarxa.

Empremta digital.

L'empremta o identitat digital és el rastre que deixa la nostra participació en les xarxes i les referències que altres persones fan sobre nosaltres. Aquesta identitat crea la imatge digital; és a dir, com ens veuen els altres a través de la xarxa. De la mateixa manera que tries altres característiques per a expressar la teva personalitat, és important que pensis quina projecció vols donar a la xarxa. I recorda que l'important no és el nombre de likes que aconsegueixes, sinó la coherència entre la teva manera de pensar, d'expressar-te i d'actuar.

Internet.

Xarxes de comunicació interconnectades a les quals podem accedir a través de diversos dispositius. Els seus orígens es remunten al 1969, quan es va establir la primera connexió de computadores, coneguda com Arpanet, entre tres universitats a Califòrnia i una altra a Utah, als Estats Units.

Aplicacions (apps).

Eines que podem instal·lar als nostres dispositius i que ens permeten realitzar una o diverses operacions. Una app pot permetre diverses accions: des d'accedir a música (com Spotify), llegir diaris com The New York Times, jugar o ubicar-nos al lloc exacte on

som i disposar de la millor ruta cap al lloc a on anem. Son ràpides i satisfan una demanda. Existeixen per a maximitzar la comoditat, la velocitat i l'eficiència. Es troben sota el nostre control i, quan volem, les fem servir, les tanquem o les eliminem.

Xarxes socials.

Mitjans de comunicació funcionals a través de dispositius i una connexió a Internet, que ens permeten trobar gent i relacionar-nos-hi en línia (de manera virtual, no presencial).

Dret la intimitat.

Dret que ens atorga la capacitat de controlar l'accés a la informació sobre la nostra vida privada. Podem decidir a quins elements poden accedir terceres persones i controlar-ne l'extensió, la manera i quan ho poden fer. Quan facis servir les xarxes socials, has de ser conscient que pots deixar una porta oberta a la teva privacitat. Tu ets lliure de decidir quina informació hi vols compartir i amb qui, com i quan vols fer-ho. Només cal que en siguis conscient i que disposis dels coneixements necessaris per a exercir-hi els teus drets en cada moment.

QUINES SÓN LES TEVES PREGUNTES?

Uns dies més tard,
la Cristina rep un
missatge amb les
preguntes següents...
Això li han enviat des
del futur?

· Com faciliten les xarxes les teves relacions amb el teu cercle més proper d'amistats? I amb altres persones?

· Penses que és important conèixer la identitat de les persones amb què et relaciones a la xarxa?

· De quina manera les xarxes socials hi faciliten la participació?

· Has fet servir mai les xarxes socials per a promoure un projecte o sumar-te a una causa que consideres justa?

· Com es trasllada la participació de les xarxes a l'espai presencial?

· Quin codi ètic creus que hi hauria d'haver a les xarxes per a evitar la discriminació o la violència?

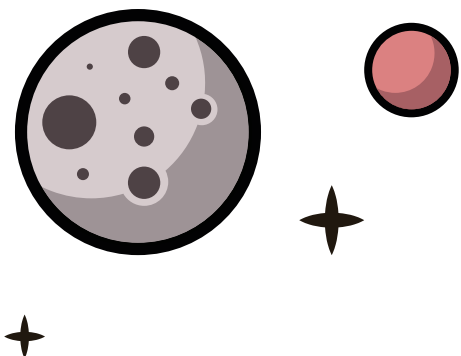
· Com explicaries als migrants digitals què aporten les xarxes socials a la teva vida?

· Poden ajudar les xarxes a crear línies de cooperació i solidaritat? Com?

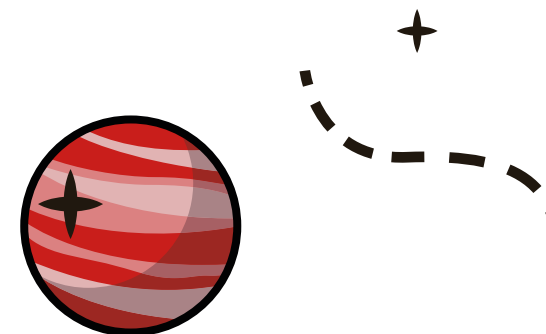
· És diferent la comunicació virtual de la presencial?

· És possible crear una democràcia mundial a través de la participació de les xarxes socials?

I SI INTERNET FOS UNA GALÀXIA DE PLANETES ...

A les pantalles de tots els centres de coordinació espacial s'ha rebut un missatge del planeta Ceres. En grups de cinc persones, intenteu cercar la solució a la qüestió següent.

VALORS A TREBALLAR

PROTECCIÓ ALS MÉS INDEFENSOS

JUSTÍCIA SOCIAL

RESPONSABILITAT I SOLIDARITAT

DILEMA. El planeta Ceres de la Galàxia 05 es troba en una situació d'instabilitat sísmica y, per això, els seus habitants llancen una crida (SOS) a tots els mons coneguts. La comunitat científica preveu que en un màxim de quinze dies es produirà una reacció en cadena que portarà a la destrucció integral del planeta.

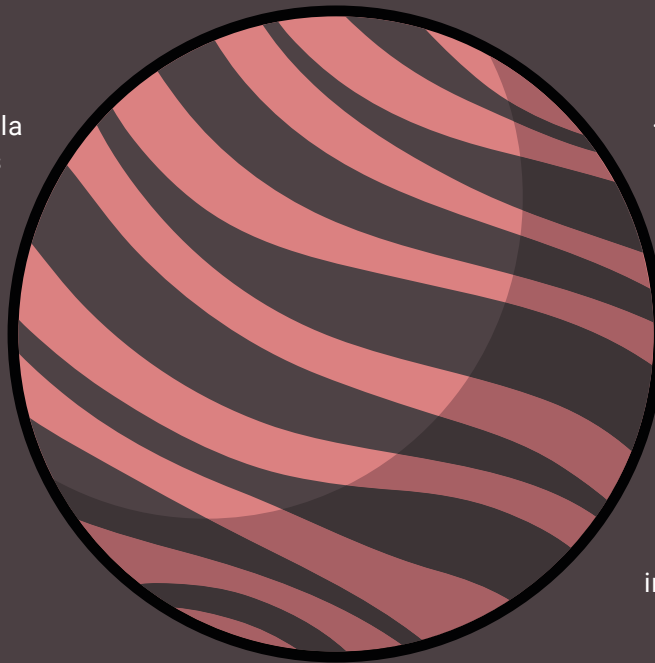
Per tot això, l'evacuació de tota la població haurà de ser immediata. Com a refugiats, sol·liciten i esperen ajuda, però la seva capacitat, tant en oxigen com en aigua i aliments, es limitada. No hi està havent cap resposta a la seva crida. Cal fer una reunió per a trobar-hi una solució.

Quina hauria de ser la resposta? Com s'ha de fer una evacuació perquè tots els planetes puguin acollir el major nombre d'habitants del planeta Ceres?

RECORDA QUE...

· Els nois i les noies, nadius digitals, teniu la capacitat de respondre i de formular noves preguntes. Ja que, amb els vostres coneixements, criteris, competències i habilitats podeu influir de manera crítica i constructiva en com ens relacionem i en la utilització de les tecnologies.

· Participar en l'espai virtual o presencial és un dret, però és també una experiència personal que ens permet posar en joc capacitats i habilitats fonamentals en un món interconnectat.

· La participació és un dret democràtic. Amb les nostres actuacions podem influir de manera decisiva en el nostre entorn i en el rumb que porta el planeta.

· La confiança és un valor fonamental en les relacions, tant en l'espai virtual com en el presencial, i va prenent forma a mesura que ens comprometem amb allò que és just.

· Pensar globalment i actuar localment és un dels camins per a relacionar-nos en un món interconnectat.

PER A SABER-NE MÉS ...

Caballero, Francisco Sierra; Carlos Del Valle; Lucía Benítez; Fernando R. Contreras; Francisco Bernete; José Antonio Alcoceba; José Candón Mena; Tommaso Gravante; Alice Poma; Luis Jesús Galindo.

Ciudadanía, tecnología y cultura (Comunicación / Comunicología Latina nº 45) (Spanish Edition) (Gedisa Editorial. Edición de Kindle)

La educación encierra un tesoro. UNESCO-Santillana. Madrid, 1996.

Compendi a: http://educacionciudadania.mec.es/documentos/informe_delors_compendio.pdf

Caballero, Francisco Sierra; Carlos Del Valle; Lucía Benítez; Fernando R. Contreras; Francisco Bernete; José Antonio Alcoceba; José Candón Mena; Tommaso Gravante; Alice Poma; Luis Jesús Galindo.

Ciudadanía, tecnología y cultura (Comunicación / Comunicología Latina nº 45) (Spanish Edition)). Gedisa Editorial.

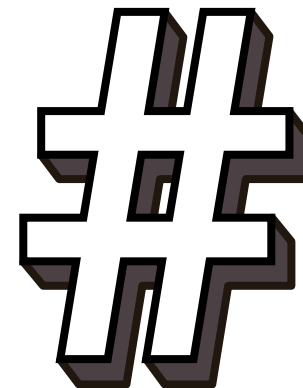
<http://www.uoc.edu/web/cat/articles/castells/castellsmain7.html>

García Mantilla, Agustín; Ferrés i Prats, Joan; Aparici, Roberto.

Educomunicación: más allá del 2.0 (Comunicación Educativa) (Spanish Edition) (Posición en Kindle6420-6428). Gedisa Editorial. Edició de Kindle.

Bulnes, Mónica.

Generación App: Entender y formar a los adolescentes en la era digital (Spanish Edition) (Posición en Kindle76-78). Grupo Planeta - Argentina. Edició de Kindle.

PER A CONTINUAR REFLEXIONANT EN GRUP. QUADERN DE BITÀCOLA

ACTIVITAT 1

El valor de la mediació en la participació

Orientació de l'activitat

Després de la descoberta dels planetes habitats, es van succeir una sèrie de conflictes a l'hora de comprendre la convivència entre els diversos éssers de la galàxia. En les relacions diplomàtiques van ser decisives les actuacions de persones mediadores que, en moltes ocasions, van viatjar rumb al desconegut per a poder iniciar un programa de convivència interestel·lar. La tria de candidats i candidates va restar en mans d'un equip de selecció per a cada contendent de la Terra que va definir quines característiques havien de tenir les persones mediadores. Els equips es van reunir a les Nacions Unides en una sessió extraordinària per a escollir els mediadors i les mediadores.

Objectius.

Reflexionar sobre la importància de la participació de totes les persones en la construcció d'una societat més justa.

Analitzar quines actituds hem d'exercir en el procés de participació i mediació.

Metodologia. Grupal.

Temps. 30 minuts.

Material necessari. Llibres recomanats⁸.

Desenvolupament de l'activitat.

1. En equip:

Formem equips de cinc persones.

Nomenem una persona que coordinarà l'activitat.

Nomenem una persona que ens representarà a l'assemblea.

En equip, seleccionem cinc característiques que ha de tenir una persona que participi activament i sàpiga dialogar.

2. A l'Assemblea de les Nacions Unides:

- Les persones responsables de cada equip seuen davant del grup-classe (Comissió).

- Defensen el llistat de característiques.

- Apuntem a la paret les diverses característiques i el grup-classe tria per consens.

3. Elegim els ambaixadors i les ambaixadores:

- Escrivim en un paper quina noia i quin noi de la classe reuneixen aquestes característiques.

- La Comissió realitza el recompte.

- Demanem que surtin el i la representant.

Preguntes per a la reflexió:

Duem a la pràctica aquestes característiques en la nostra participació a les xarxes socials?

Es pot aprendre a ser dialogants i tolerants? Com?

T'ha calgut mai l'ajuda d'algú que fes de mediador en un conflicte?

Com podem evitar els conflictes a les xarxes?

ACTIVITAT 2

La memòria

ORIENTACIÓ DE L'ACTIVITAT

En una petita estrella els mons coneguts han volgut bastir una biblioteca amb la contribució de tots els éssers que van participar en la construcció d'una galàxia de

pau i col·laboració. La Terra està escollint els noms d'aquelles persones que al llarg de la història han treballat per assolir la igualtat i la justícia. A la memòria hi ha el record de noms que van ser la veu de molts, com Gandhi, Luther King, Mandela, Mary Wollstonecraft, etc. Els seus noms i la seva història roman- dran custodiats per la memòria hologràfica de la biblioteca virtual.

Objectius.

1. Reflexionar sobre la capacitat dels éssers humans per a trobar camins de justícia i igualtat.
2. Repassar els grans moments de la història de la humanitat de la mà dels seus protagonistes.
3. Comprendre que la història avança en moltes ocasions gràcies a l'esforç de persones i col·lectius.

Metodologia. Grupal.

Temps. 50 minuts.

Material necessari. Web recomanada.

Desenvolupament de l'activitat:

1. Expliquem al grup-classe que farem una biblioteca virtual amb la història i els noms de les persones que han tingut un paper important en la consecució de la pau, la igualtat i els drets humans.
2. El treball es realitzarà per equips. Cada equip elegirà sis noms de la història. Tres dones i tres homes de continents diferents.
3. En format online faran un treball sobre la seva vida.
4. Tenen una setmana de coll per a fer el treball, que envaran a la professora/al professor.
  - a) Les històries formaran part de la documentació de l'institut.
5. En equip:
  - Formem equips de cinc persones.
  - Nomenem una persona que coordinarà l'activitat.
  - Nomenem una persona que ens representarà a l'assemblea.
  - En equip ens repartim les diverses tasques de l'activitat.
6. Enviem el treball enllestit. Presentació al grup-classe.

Preguntes per a la reflexió.

Per què hi heu triat aquestes persones?
Quins episodis de la història de la humanitat haurien de quedar reflectits en un museu interestel·lar?
Quin moment històric us agradaria haver viscut?
Què hauria passat si aquests esdeveniments no haguessin succeït?

ACTIVITAT 3

La diversitat en la participació

ORIENTACIÓ DE L'ACTIVITAT

L'institut ha planificat una trobada amb habitants dels planetes: 1. planeta Titània, 2. planeta Neva, 3. planeta Ceres, 4. planeta Ganimedes. L'objectiu d'aquesta trobada és conèixer les característiques de vida dels diversos planetes. El problema és que no hi ha forma de comunicació oral, ja que utilitzen llenguatges imperceptibles per a l'ésser humà. Un dels planetes és rebutjat per estereotips relatius als seus habitants.

Objectius.

1. Reflexionar sobre la importància de la comunicació i la participació.
2. Treballar l'empatia i la capacitat d'escolta.
3. Analitzar com els estereotips poden marcar la vida personal i col·lectiva.

Metodologia. Grupal.

Temps. 50 minuts.

Material necessari. Pintures de cara/quadern/bolígraf.

Desenvolupament de l'activitat.

1. Dividim la classe en cinc grups. Cada grup representa un planeta (1. planeta Titània, 2. planeta Neva, 3. planeta Ceres, 4. planeta Ganimedes i 5. La Terra).
2. Cada grup ha d'eleger cinc característiques gestuals que utilitzen en la comunicació i que representen els seus habitants (10 minuts).
  - Manera de Saludar.
  - Com es donen les gràcies.
  - Com es mostren afecte.
  - Com es barallen.
  - Com s'acomiaden.
3. Cada grup es pinta la cara d'un color diferent per a ser reconegut.
4. Un cop escollides les característiques, cada persona de l'equip haurà de cercar una persona dels altres equips per a fer un estudi etnogràfic i descobrir les cinc característiques dels habitants dels diversos planetes.
5. Tenen deu minuts per a fer-ho.
6. La investigació és individual.
7. No poden utilitzar paraules.
8. I ningú no vol parlar amb els habitants de la Terra (l'equip de la Terra no ho sap).
9. Els equips tornen a reunir-se i confronten les seves notes.
10. Posada en comú.

Preguntes per a la reflexió.

Per què hi heu triat aquestes persones?
Quins episodis de la història de la humanitat haurien de quedar reflectits en un museu interestel·lar?
Quin moment històric us agradaria haver viscut?
Què hauria passat si aquests esdeveniments no haguessin succeït?

ACTIVITAT 4

Participar per a construir una aliança democràtica a la galàxia

ORIENTACIÓ DE L'ACTIVITAT

Cal constituir una aliança de governs de la galàxia que participarà en les Nacions Unides Intergalàctiques. Els planetes formen comissions per a establir els mecanismes de participació a escala universal. El problema és que només hi ha 12 seients i en tots els planetes els diversos col·lectius hi volen ser representats.

Objectius.

1. Reflexionar sobre la importància de la participació democràtica.

2. Analitzar els diferents sistemes de la ciutadania per a exercir la capacitat d'opinió i de decisió.

Metodologia. Grupal.

Temps. 50 minuts.

Material necessari. Targetes.

Desenvolupament de l'activitat.

1. En equip:

- Formem equips de cinc persones. Nomenem una persona que coordinarà l'activitat. Nomenem una persona que ens representarà a l'assemblea. Definim el nom del nostre planeta. Definim els diversos col·lectius que formen part de la població del planeta (tres en total).

2. Activitats. Fem tres propostes per a poder realitzar la participació universal.

- Una proposta, sobre l'expressió individual de cada habitant.
- Una proposta, sobre com elegir els habitants que representaran cada planeta a l'assemblea.
- Una proposta, per a representar tots els col·lectius dels planetes.

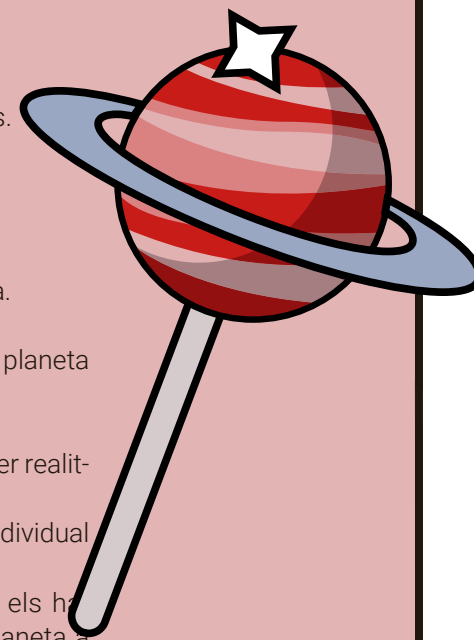
Preguntes per a la reflexió.

Per què és important participar en el procés de decisió d'un país?

Què significa la democràcia?

Quins canals de participació coneixes?

Com estan representades les minories o els col·lectius en les democràcies?

ACTIVITAT 5

Les TIC i la participació

ORIENTACIÓ DE L'ACTIVITAT

L'any 2007 la capacitat de comunicació és instantània. Però, per a arribar a una ciutadania participativa a través de les xarxes, ha calgut recórrer un llarg camí en què s'hi ha establert un codi ètic de relació a la xarxa, que impedeix els discursos d'odi i de radicalisme.

Objectius.

1. Reflexionar sobre la importància de la participació a les xarxes socials.

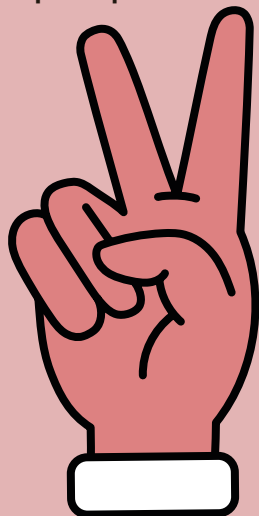
2. Analitzar com les xarxes socials estan facilitant la participació.

Reflexionar sobre el perill dels discursos de l'odi i la radicalització a la xarxa.

Metodologia. Grupal.

Temps. 50 minuts.

Material necessari. Targetes.

Desenvolupament de l'activitat.

1. Formació d'equip:

- Formem equips de cinc persones.
- Nomenem una persona que coordinarà l'activitat.
- Nomenem una persona que ens representarà a l'assemblea.
- Definim el nom del nostre planeta.

2. Activitats:

- Enumerem totes les aplicacions TIC que utilitzem per a comunicar-nos.
- Decidim cinc regles per al codi ètic.
- Enumerem tres riscos que detectem a les xarxes.

3. A l'assemblea-classe:

- Elaborem un codi ètic.
- L'enviem a la pàgina web de l'institut.
- Ens comprometem a respectar-lo.

Preguntes per a la reflexió:

És important tenir un codi ètic per a actuar a les xarxes?
Quines són les normes bàsiques que hi hauria d'incloure?
Quines situacions de perill et pots trobar en la navegació a Internet?
De quina manera podem aturar els discursos d'odi?